

Locuții

Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia: Brașov, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.

GAZETA TRANSILVANIEI

A. N U L U L V I I I .

„Gazeta” este în vânzare: Abonamente pentru Austro-Ungaria. Pe un an 12 fl., pe șase luni 8 fl., pe trei luni 5 fl.

Nr. 45.

Brașov, Sâmbătă, 26 Februarie (10 Martie)

1894.

Unu atestatū de bună conduită.
Brașov, 25 Februarie v.

Ne așteptăm ca declarația deputaților sași din camera ungară, că vor să rămână și de aci încolo în partida guvernului și să voteze în favoarea proiectelor bisericesc-politice, să fie întimpinată cu bucurie din partea foilor guvernamentale. Dér lauda ce li-o face „Pester Lloyd”, în numărul său de ieri, deputaților sași pentru atitudinea lor „leală” și „bărbătescă”, trece peste toate așteptările.

Cu accente ditirambice descrie foia ungerescă triumful, ce l'a raportatū idea de statū maghiarū prin aceea, că elementul sășescū din Ardealū ia parte la activitatea guvernamentală și s'a făcutū de bună voie razimulū acelei politice de statū, care tinde la contopirea raaselorū prin maghiarisare. Ce situația favorabilă și-au creatū Sașii prin aceea, că au intratū în partida guvernului! esclamă „Pester Lloyd.” Astădī ei suntū o parte a acelei puteri, în contra căreia mai'nainte se luptau neputincioșii de ei; astădī acele potente, ce le avea în contra lorū, îi întimpină cu sinceră bunăvoință. A peritū suspițiunea de mai înainte, căci acum limba și cultura Sașilor nu mai este îndreptată în contraculturei maghiare, în contra limbei statului și în contra unității politice a națiunei maghiare, ci vré să se desvólte numai lângă cultura maghiară și limba statului, între marginele unității politice naționale și a legilorū, ce o garantéză.

Despre aceea, cum arū fi posibilă minunea, ca în aceste condițiuni să se pótă desvólta limba și cultura Sașilor, foia pestană tace, se 'nțelege. Pentru ea e destulū, că Sașii au devenitū o parte a puterei guvernamentale și că reprezentanții lorū documentéză prin declarația amintită și în modū practicū, că suntū fideli ideei de statū maghiarū.

Ce se va întempla mai târziu cu aspirațiunile lorū, cu limba și cultura lorū, e o întrebare, cu care n'au să-și bată capulū cei dela putere. Ajunge, că de ocamdată Sașii lucréză în favorulū aspirațiunilorū ungeresci și că deputații sași au datū o probă strălucită a lealității lorū față cu idea unității naționale maghiare.

Se pótē dīce, că foia guvernului îi omóră pe Sași cu laudele și nu se mulțumesc cu aceea de a le da unū atestatū de bună conduită politică, ci îi mai pune și ca exemplu pentru celelalte naționalități nemaghiare dīcēndū:

„Poporulū maghiarū i-au doveditū (Sașii) că o naționalitate pótē să fiă credincioasă soiului ei propriu (Eigenart) și totuși să aibă o înțelegere pentru postulatele ideii de statū maghiarū și pentru bunăstarea națiunei unitare politice; ér naționalitățilorū le-au datū unū exemplu, cum trebuie să procedă, spre a se devota în deplină lealitate ideei de statū maghiarū, fără a renunța pentru aceea la interesele lorū speciale justificate” (sic!)

Frase și érăși frase, cum le auzim și cetimū în tóte dīlele și la tótă ocaziunea, și care este fondulū, realitatea? Că Ungurii dela putere nu admitū a fi justificatū nici unū interesū specialū naționalū, care s'ar opune cătuși de puținū planurilorū lorū de asimilare séu de contopire națională, vulgō: maghiarisare.

Décă multū lăudata prudență politică a deputaților sași nu consistă, decâtū în aceea de a sprijini unū guvernū, care a datū o miă și o sută de dovedī, că lucră sistematicū la nimicirea individualitățilorū naționale din aceste țeri în folosū esclusivū maghiarū și n'a datū nici o singură dovadă, nici chiar Sașilorū, că ar avé intențiunea măcarū de a scuti cătuși de puținū interesele speciale naționale în fața postulatelorū maghiarismului; décă a-

tunci, când, cum a dīsū Ugron în cameră, deputații sași arū putē ađi să facă să cadă acestū guvernū, ei totū îl susținū — atunci noi nu putemū decâtū să regretămū și să com-pătimimū o asemenea politică, nu de „liberare proprieă”, ci de proprieă sinucidere, dér de urmatū n'o vomū urma nici-odată.

N'o vomū urma și n'o vomū putē urma nici-odată, pentru-că idealulū nostru nu este și nu pótē fi de-a ajunge împreună cu conlocuitorii noștri Sași la starea la care au ajunsū Sașii din Zips, cari și-au pierdutū cu totulū consciința națională, ci aspirămū la o vieță liberă națională în acestū statū, la care însă, suntemū siguri, că nu vomū ajunge nici-odată sprijinindū tocmai pe aceia, cari vorū să sugrume și germenle ei.

CRONICA POLITICĂ

— 25 Februarie.

Organulū opoziției croate, „Agrar Zaitung”, ocupându-se cu afacerile din Ungaria constată următoarele: Slujbașii unguri se folosescū sistematicū de praxa, care este menită a face să dispară ori ce semn de viață a naționalitățilorū nemaghiare. Lucrurile au ajunsū așa de departe, încâtū se declară de avertatū contra statului maghiarū, decât Slovacii séu alte naționalități vréu să se organizeze politicesce pe teme-iulū ideei naționale. În Ungaria, este numai o unică națiune, după conceptulū maghiarū, decī numai organizațiunei de partide politice este permisū să existe. Formarea unui partidū naționalū însă, este unū atacū contra unității statului. Prin apucătura acēsta șovinistiū Maghiarii niusescū a pune naționalitatea maghiară etnică în loculū națiunei politice a Ungariei. Slovacilorū li s'a opritū în Miava chiar și o producțiune de diletanți, și oprirea acēsta a tostū aprobată chiar și de ministrulū de interne. Acum s'au pornitū prigonirile din cauza sərbătoririi lui Svetozar Hurban Vajanszky.

Renumitulū scriitorū diplomaticū, Ernest Daudet, fratele romancierului, a pu-

blicatū acum de curēndū o carte intitulată: Cestiuni diplomatice relativū la alianța franco-rusă. În acēstă carte se spune, că esistă o convențiă militară séu celū puținū unū protocolū, care în vederea óre-cărorū evenimente stabilescē modulū cooperățiunei militare între Francia și Rusia. Dealtmintrelea este interesantă observația lui Daudet, care este fórte iscusitū în cestiile diplomatice, adecă, că retragerea lui Bismark a înlesnitū fórte multū, ca relațiunile între Francia și Rusia să devină totū mai intime. Cu alte cuvinte politica lui Caprivi a înlesnitū încheierea acestei alianțe, pe care acum voiescū s'o anihileze prin sacrificarea intereselorū agrare ale Germaniei. Totulū este însă prea târziu. Ca dovadă aduce unū articolū din „Gaulois”, care a fostū reproduș de tóte celelalte diare și care, întemeiatū pe date precise, dīce, că îndată după sosirea flotei rusesce la Toulon, s'au intrunitū la Parisū șefii marilorū state majore din armata francesă și rusescă și au stabilitū unū proiectū militarū, care îndată după aceea a fostū transformatū într'o convențiă militară.

Din Londra se anunță, că anti-parneliștiū au hotărītū să sprijinēscă președenția lui Roseberry, ér parneliștiū, cari acusă pe Gladstone, că a trădatū cestia irlandesă, suntū hotărītī să'lū combată până în pânzele albe. Președinția lui Roseberry a recomandat' o reginei insu-și Gladstone. „Daily News” respinge afirmația lui Labouchere cum că retragerea lui Gladstone ar fi fostū o surprindere pentru aderenții lui, și adaogă, eă acestū pasū a fostū proiectatū de multū și s'a vorbitū adese despre elū. „Saint James Gazette” crede, că retragerea lui Gladstone însemnēză desfacerea partidei numite Gladstoniană și Carol of Roseberry cu greu va găsi legătura, care să unescă diferitele grupuri. „Pall Mall Gazette” se întrebă ce se va face acum cu Home-rule (autonomia Irlandei)? Numai Gladstone și Morley erau în adevērtū convinși, că home-rule este necesară; ceilalți membrii s'au obligatū să sprijinēscă home-rule fără să fiă convinși de necesitatea lui. Probabilū cestia autonomiei Irlandei va fi cu totulū părăsită.

FOILETONULŪ „GAZ. TRANS.”

Amorulū transmisū.

după Octave Fére.

(6) (Fine).
In ziua următoare, Arthur nu eși pe balconū, ci se hotărī să facă o visită vecinilorū săi.
Mergēndū la vecinii săi, trecea printr'o aleiă frumoasă, umbrită de două rēnduri de pomi. În loculū celū mai isolatū alū aleii, elū vėdū pe Emilia aședatā pe o bancă, voi să se retragă, ea însă ilū observase și alergă spre elū.
— „Ah! étă-te! Tu mă căutai? Eram sigură, că nu m'ai uitatū!”
Ea ilū forță să se așede pe bancă, fórte aprópe de ea.
Capulū tinerei fete era descoperitū, corsagiulū desfăcutū, și peptulū ei bătea cu violență. Elū rămase fascinatū de privirea ei esaltată.
— „Ei bine, suspină ea, nu-mī spui nimicū?”
— „Ba da!” răspuse elū fără voce.
— „Bravo! Tu mă iubesci, nu e așa?”

Arthur! Arthur! este unū nume frumosū. Dér numele meu îți place?
— „De sigurū!”
Elū întórse privirea dela ea. Simția, că o iubescē, fără ca să cuteze să-și spue lui insu-și asta. Era mai multū decâtū amorū, — era unū cultū, ce simția pentru ea. Ea îi apucă mână într'a sa.
— „Ah!” dīse ea, rădīmāndu-și capulū de umērulū lui, „sciu pentru ce nu te uiți la mine. Pentru-că nu mai sunt frumósă. Și totuși eram odată. Nu-ți mai aduci aminte? Privește-mē! Décă m'ai iubi, sunt sigură, că ași deveni érăși cum eram altădată.”
Invinsū prin aceste accente dulci și triste, elū întórse fața spre ea. Fața sa palidă se animase și surisulū séu melancolicū lăsa să se vadă dinții săi frumoși.
Era așa de aprópe de elū, încātū simția corpulū ei lipitū de alū séu, elū nită totulū, i se părea, că are alătura sa pe cea mai adorabilă ființă, ce vėduse vre-odată. Elū se îmbēta de vorbele sale, de privirile sale, de surisulū séu.
— „Tu mă iubesci?” îi murmură o voce delicósă, și tīnēra fată întinse frun-

tea sa până la buzele artistului. La rēndulū séu elū își pierdū judecata, consciința de sine însuși și o sérută.
De-odată retrăgēndu-se îndērētū, smucindu-se din brațele sale și căutāndū să-și inee suspinele, îi dīse cu o voce sfășietóre:
— „Domnule! domnule! ce să credū despre d-ta?”
Elū observă minunea, ce se întēmplase, și punēndu-se în genunchi înaintea ei, îi apucă mânilē, cu cari ea voia să-și acopere fața, și îi dīse în tonulū celū mai solemnū și mai convingētorū:
— „Emilio! ești femeea mea înaintea lui Dumneđeu, — jurū că vei fi și înaintea ómenilorū.”
Ea cădū pe bancă cu fața în mână.
Elū o contemplă câteva momente în tăcere, nevoinđū să turbure reacțiunea miraculosă, ce se petrecuse în organizațiunea ei așa de sentimentală, și pe urmă lăsāndu-o în acēstă pozițiune, se duse la castelū.
Elū găsi pe tatălū ei, pe care nu-lū vėduse de când cu incidentulū din salonū, și rămānēndū în picioare, cu tótă invitați-

nea, ce-i făcea bētrānulū de a ședē, îi dīse:
— „Domnule, vinū ca să-ți cerū cea mai mare favóre, ce a pututū obținē vre-o dată unū omū dela semenulū séu.”
— „Ce anume, Domnule?” îi răspuse bētrānulū, surprinsū în celū mai mare gradū.
— „Pe fiica d-tale!”
— „De ce-mī vorbesci de ea?”
— „Te rogū ascultă-mē. Ernest mi-a spusū totū.”
— „Te conjurū, tac!”
— „Trebuie să mă asculti. Iubescū pe fata d-tale!”
— „Sērmāne tīnērū! E rēndulū meu, ca să-mī fiă milă de d-ta, pentru-că ți-ai perdutū mințile.”
— „Te conjurū, dā-mi-o de soțiă, căci ea împărțāsesce amorulū meu.”
Domnulū Duval cădū pe unū fotoliu și rămase câteva minute adēncitū în meditațiuni profunde. Doctorii cei mai vestiți îi spuse, că amorulū perduse pe fiică-sa și că totū amorulū o va scāpa.
Elū avū unū momentū de esitațiune

„Westminster Gazette“ se plânge de atitudine ostilă a unei părți din presa liberală față de lordul Roseberry, și recomandă cu toată căldura unirea tuturor grupurilor liberale. După cum se vede partidul liberal cu greu se va mai pute menține la putere față de forțele unite ale unioniștilor, adecă ale conservatorilor, radicalilor lui Chamberlain și vechilor liberali, și cu atât mai puțin va mai reuși să treacă marile reforme, ce au prezentat.

Cu ocaziunea aniversării proclamării Serbiei de regat, a dat regele un ordin de război armatei, în care își exprimă îndestularea sa, și dă expresiune convingerei sale, că armata totdeauna va corespunde chemării sale. Cu această ocaziune s'au ridicat la rangul de generali: colonelii Pantelici, Miskovici și ministrul de război Pavlovici; s'au împărțit 257 ordine, dintre care Simici și Nikolajevici au primit ordinul Sava clasa I și fostul ministru de interne Ribarac ordinul Takova clasa 1. Totuși cu această ocaziune au apărut în palatul regelui aproape toți foștii miniștri ale diferitelor cabinete radicale, pentru de a-și aduce omagiile lor regelui. Corpul diplomatic a apărut în corpore și vorbirea către regele a ținut-o în numele tuturor plenipotențiarilor, ambasadorul francez, d-lu Patrimonio. — „Pester Correspondenz“ primesc din Belgrad o telegramă, în care se constată, că ex-regele Milan are de gând, de a se reintorci la Paris, îndată ce va sosi ministrul-președinte Simici din călătoriile sale acasă.

O medaliă, care-î genază.

Nu se putea da o expresiune mai nimerită erei de față, când guvernul Werkerle se aliază cu Kossuth și primesc ajutorul lui, spre a scote la liman reformele sale bisericesti, decât cum o a făcutu fôia Kossuthistă „Magyarország“ print-o scire, ce o aduce, ca o deosebită picanterie pentru kossuthiștii gurmanđi.

Scimă, că fostul regiment al II-lea de graniță, care avea reședința în Năsăud, a fostu distins de Maiestatea Sa în 27 August 1851 pentru purtarea vitejescă, leală și onorifică a regimentului în 1848, cu o medaliă de aur, ce a fostu cusută pe stégul. Pe medaliă se află inscripțiunea următoare: „Für standhafte Ausharren in der beschworenen Treue, im Jahre 1848“. A fostu o mare onoare pe acelu timp această distincțiune, și și astăzi le crește inima bătrânilor granițeri, cari au avut fericirea de a lua parte la actul solemn al conferirii medaliilor.

Acum însă sunt alte timpuri, și nu e destul, că granițerilor șovinismul neșăstigit tinde a-l răpi averile și fondurile câștigate cu sudore și sânge, der vréu, ca să-i despôia și de ultima suveniră a gloriei lor din trecut.

der nu resistă multu timp sentimentului său de lealitate.

— „Nu pot să pătrund motivul, care face să te conduci astfel. der ori-care ar fi, nu voi consimți niciodată la ce-mi ceri. Vei fi mulțumit într-o zi, că ai putut să combați esaltațiunea, ce te domină, și pe care ai regretat-o amar.“

— „Bine, atunci ai d-ta curajul, de a declara în fața sermanei fete, că refuz cererea mea?“

Toemai în acelu momentu intră Emilia. Ținuta sa era gravă, modestă. Unu sulă acoperia umerii săi, fața sa era ascunsă de o pălărie mare.

Arthur făcu doi pași înaintea ei, o apucă de mână și amândoi ingenuchiară înaintea d-lui Duval.

— „Tată“, duse ea, cu o voce tremurătoare de emoțiune, „bine-cuvinteză-mă și iertă!“

— „Vei mai refusa?“ întrebă artistul.

Bătrânul ridică ochii spre cer, se uită pe urmă la fiica sa, și duse:

— „Decă astfel este voința lui Dumnezeu, fiți bine-cuventați!“

În acestu momentu Ernest intră pe ușă.

Fôia ungerescă „Magyarország“ din 7 l. c., amintind că stégul acela cu medalia se află la regimentul 50 din Alba-Iulia, — la care a trecut după desființarea graniței — atrage atențiunea compatrioților săi șoviniști asupra acelei „distincțiuni dubioase“, care și astăzi străluce pe stégul regimentului.

Decă și distincțiunea primită din mâinile Maiestății Sale pentru vitejia și credința dovedită de granițerii săi, este „dubiosă“, atunci ce nu este astăzi dubios înaintea discipulilor lui Kossuth?

Unu lucru este mai pe sus de ori-ce îndoală la acești cavaleri ai liberalismului modern, Tiszaiști și Kossuthiști, că adecă n'au nici un respect față cu armata comună și țin întru nimic de a-i pângări chiar și tradițiunile cele mai sfinte, cu toate că comandantul ei suprem este astăzi regele încoronat ungeresc.

Der nici nu se putea aștepta altceva. Această purtare, de sigur, că nu va contribui la înălțarea spiritului armatei, nici la însuflețirea ei pentru vremuri grele.

SCIRILE ȚILEI.

— 25 Februarie.

„Agitațiunile de naționalitate“ și Budapesta. Scimă, că comitatul Neogradu a fostu între cele dintâi, cari prin adrese către dietă au cerut pedepsirea „agitațiunilor de naționalitate“. Cestiunea această s'a discutat acum și din partea magistratului orașenesc din Budapesta, care în ședința sa dela 6 Martie a hotărât, ca și capitala Budapesta să urmeze exemplul comitatului Neogradu, trimițându și din a sa parte o asemenea adresă către dietă, cu deosebire numai, că „în ce privește supunerea productelor presei slovace și române la o censură preventivă, capitala Budapesta nu se poate abate dela punctul de vedere liberal al său“. Hotărârea această este salutată cu bucurie de-o parte a presei ungeresc, care felicită magistratul orașenesc, pentru-că s'a ferit de a da armă în mâna acelora, cari ar dori restrângerea libertății presei.

Nou inspector de infanterie. F. Z. M. Gustav König, inspectorul infanteriei, în scurtu timp se pensionază, din cauza etății sale înaintate, și locul lui va fi ocupat de arhiducele Fridericu, actualu comandant de corp din Pojonu.

Cum se discută în dieta ungerescă. Rară s'a văditu o dezbateră mai pătămașă, ca aceea asupra căsătoriei civile. Nu odată în decursul acestei dezbateri, rivalii s'au vătămât și porcărit, ca chivutele de pela bălciri. O scenă interesantă de felul acesta a fostu și în ședința dela 5 Martie. Bartok Lajos a făcutu amintire în discursul său, că ce rol eminentu au jucat papii în Ungaria. — „Der atunci papei

— „Amice, suntem frați!“ strigă Arthur îmbrățișându-l.

— „Ce dicit?... Ce însemneză asta?“

— „Asta însemneză“, răspuse Emilia, „că Arthur este cel mai generos, cel mai nobil bărbat. Ernest, elu a scăpat pe sora ta, primesc-lu de frate.“

Pictorul îl trase la o parte și îi duse: „Veđi, amice, această asemănare, pentru care era să mă omori, ni-a adus fericire la toți.“

— „O, tu sufletu nobil și iubitor!“ exclamă Ernest aruncându-se în brațele pictorului

Decă cetitorul voese numai decătu să scie, ce s'a făcutu Angela, îi vom spune, că ea n'a uitat niciodată pe Armand, și pentru-ca să se răsbune de pierderea lui asupra cuiva, spre a îneca regretele, ea a ruinat trei Englesi, doi Germani, și că în timpul din urmă a prins în mrejele sale pe unu Rusu foarte bogat, care probabil, va avé și elu sôrtea celorlalți.

Hamlet.

avem să mulțumim noi țera?“ ripostă contele Gavriel Károlyi. — „Nu-i rău!“ se condă Bela Komjathy. Atunci Stefanu Vajaj, c'unu sarcasmu mușcătoru duse: „Nici n'avem să mulțumim această Berele Hay-ilor.“ — „Cunú astfel de omu ticălos și de nimic nu stau de vorbă!“ strigă Komjathy către Vajaj, ér acesta plin de furie ripostă lui Komjathy: „Acela ești d-ta! Te-ai îngrășat pe cămătării.“ Scena această a produsu sgomotu și ilaritate. Ce era mai comic: amândoi „eroii“ purtau reverenđi. Frumôsă morală!

— o —

Serbi și politica bisericescă. Din Neoplanta se scrie, că în 6 Martie n. toți Serbi, fără deosebire de partidă, au ținut o adunare imposită, în care au protestat contra proiectelor bisericesti. Marea desbinare dintre Serbi de până acuma a dispărut dintr'odată, și de multu an de zile nu s'a văditu o adunare sêrbescă atât de mare, unde să fi domnit armonia, solidaritatea și perfecta bună înțelegere, ca în adunarea dela 6 Martie. În resoluțiunile aduse se exprimă solidaritate nealterată în lupta contra proiectelor bisericesti-politice.

— o —

Sôrtea a doi notari. Țilele acestea s'a împușcatu unul dintre cei mai de frunte notari ungeresci, anume Radimeczky Ferencz din comuna Topolya, în comitatul Bács. Elu trăia pe picioru mare, ținea o casă luxosă și stetea în relațiuni de piteție cu toți frunțașii comitatului; era tot-odată și președintele societății tuturor notarilor din Ungaria. Causa sinuciderii a fostu descoperirea unor mari defraudări. Toți banii de dare, plătiți de locuitorii din Topolya pe unii 1892 și 1893, elu i-a băgat în bușunarul lui. De aci a defraudat vre-o 30,000 fl. A mai defraudat sume mari și din banii de dare ai locuitorilor din comuna Cerveuca, așa că suma totală a defraudățiilor făcute de elu face cam 100,000 fl. v. a. — Altu nenorocitu este notarul Botta Dóme din comuna Curtici în comitatul Aradului. Poporul, care este peste măsură înversat în contra lui, l'a pîritu print-o deputațiune la șpanul comitatului, care a și trimis o comisiune la fața locului, ca să cerceteze starea lucrului. Comisiunea s'a prezentat în comună, însoțită de 8 gendarmi; vădend însă, cătu de infuriat este poporul asupra notarului, a trimis numai decătu încă după 4 gendarmi, pentru ca cu atât mai sigur să potă susține ordinea. Acusatorii erau reprezentați prin advocații din Arad Dr. Nemesu și Dr. Ioanu Suciu. S'au constatat până acum defraudări, falsificațiuni de acte publice etc. Cercetarea continuă încă.

— o —

Reformarea paharelor de bere. Ministrul ungeresc de finanțe, în înțelegere cu ministrul de interne și cu cel de comerț, neavend altceva de lucru, s'au hotărât să reformeze acum paharele de bere. Astfelu ministrul de finanțe a dat ordinațiunea, în care duse, că de aci înainte se voru pute fabrica pahare de bere numai în mărime de câte una litră, o jumătate de litră și a treia parte dintr'o litră. În ce privește linia de măsurătoare și lărgimea paharelor, rămân dătătoare de tonu regulile privitoare la paharele de vin.

— o —

Concertu. Societatea filarmonică din Brașov va da în 14 l. c. în sala otelului centralu Nr. sub 1, direcțiunea d-lui Anton Brandner și cu concursul d-șorei Leontina Gärtner și alu muzicii orașenesc, alu doilea concertu ordinaru. Programa va fi următoare: 1) Beethoven: Weihe des Hauses. 2) Moliere: concertu pentru violoncelo în D-dur cu acom. de piano, D-șora Leont. Gärtner. 3) Mendelssohn: Symphonia Nr. 3 A-moll. Începutul la 7^{1/2} ore sêra.

O statistică.

Țilele aceste a apêrutu o broșură de Dr. Iosifu Jekelfalussy, directorul oficiului regnicolaru de statistică, care cuprinde date foarte interesante despre mișcarea popula-

țiunei din Ungaria, Transilvania Bănătu și Croația pe anii 1890—91.

După statistica această sporul naturalu alu populației în 1891 față cu 1889 este de 300,000 suflete. S'au născut în 1890 701,504, în 1891 742,416, la olaltă 1, 443,920 copii. Au murit în 1890: 563, 609, în 1891: 581,263, la olaltă: 1, 144, 872. Plusul născerilor este așa dără de 299,048. Socotind în generalu totu la 1000 suflete, se vine unu sporu de 86.

Statistica constată, că la orașe mișcarea populației stagnează seu mai bine dicită înderétu. D. e. în Pojonu (cu 52,000 locuitori) se nascu 1953 și moru la anu 2020; în Cinci-Biserici născeri 1090, decese 1270; în Comarom născeri 455, decese 524; în Zomboru născeri 876, decese 1034; între ast-fel de orașe se socotesce și Aradul și Tergulu-Muresului.

Statistica căsătoriilor e următorea. În 1890 au fostu 142,683, în 1891: 150,825 cununii. De aici se vede, că sporirea populației nu ține pasu cu căsătoriile, ceea ce se pôte erăși atribui mortalității mari a copiilor.

Cele mai multe căsătorii s'au încheiatu în ținuturile superioare și inferioare ale Tisei, cele mai puțin în părțile occidentale și orientale ale țerii.

Ce privește legătura dintre căsătorii și producțiunea pământului, este destul a arăta, că dela 1876 producțiunea de grâu, păpușoi și cartofi a fostu unu regulatoru bunu alu fondării de familii. În 1877 numărul căsătoriilor a sporit dela 14 la 18,000 în ținuturile cu producțiune abundentă de grâu; din potrivă în 1879 a scăritu dela 19 la 15^{1/2},000. În 1889 scădemântul căsătoriilor a fostu dela 16 la 14,000, ceea ce corespunde producțiunii de grâu dela 17.8 la 11.1. Din potrivă însă în 1890—91 căsătoriile s'au urcatu dela 14 la 15^{1/2},000 fiindcă și producțiunea grâului a sporit dela 11.1 la 18.8.

Statisticianul ungeru mai constată două aparițiuni interesante: în provinciă raportul căsătoriilor e mai îmbucurător, de câtu la orașe. În orașe se sporesce clasa meseriașilor și a proletariatului literar, precum și a funcționarilor. Împrejurare nefavorabilă căsătoriei; la această se mai adaugă și emigrările.

Nu e mai puțin interesantă a se scie, că dintre lunile anului cele mai multe căsătorii se vinu pe lunile Ianuarie, Februarie și Noevre, când adecă a încetat lucrul câmpului și nu se facu piedeci prin ținerea posturilor. Cele mai puțin căsătorii se vinu pe lunile Martie, Iulie, Augustu, Septemvre și Decemvre.

Căsătoriile mixte figurează cu 7—8 la sută. În 1891 dintre 150,826, au fostu mixte 11,739. Dintre aceste revin cele mai multe pentru Ardél (2436) și pentru țermul stângu alu Tisei (2355). De remarcatu însă este aici, că pe lângă diversitatea religioasă, abia decă se pôte constata diversitatea de rasă la părechile mixte. Căsătoriile mixte, duse statisticianul, sunt mai dese pe teritoriile locuite de Români adecă în comitatele Alba-inferioară, Hunedóra, Tirnavă mare etc., și din potrivă mai sporidice pe teritoriile cu populațiune mixtă. De aici se pôte deduce 1) că căsătoria este unu motoru foarte însemnatu pentru unitatea națională, mai însemnatu de cum li se pare politicianilor maghiari și 2) că nu este logică introducerea căsătoriei civile de hătirul a 8% a căsătoriilor mixte, pe când 92% nu voescu să scie de ea.

Din camera ungară.

Dezbateră asupra căsătoriei civile.

Ședința dela 6 Martie.

Helffy Ignacz: Față cu unele suspiciuni ale presei dinlăuntru și dinafară, declară, că scrisoarea din urmă a lui Kossuth n'a fostu scrisă la cererea lui. Nici el, der nici alții nu s'au așteptat la acea scrisoare. Kossuth a scris numai pentru-că cu mâhnire a văditu, ce luptă desperată se pörtă în adorata lui Ungaria în contra spiritului tradiționalu alu constituției create de elu la 1848. — Primesc proiectul.

Bartok Lajos: Proiectul guvernului este fătul intrigei, despre care chiar și Kossuth a știut, că nu este botezat tocmai în cea mai curată apă. Tisza Kálmán și-a numită partida sa „liberală.” (O voce în dreapta: Corect!) Da, corect, deoarece sub mantaua liberalismului încapă de minune ori-ce principiu: încapă sub ea ori-ce măsură antipatriotică, reacționară, — ori-ce tendințe îndreptate contra spiritului democratic. Partida liberală este diavolul acela, despre care a știut Kossuth, că „noi trebuie să ne aliamă chiar și cu dracul.” Astfel au primit alianța lui Kossuth Lajos aceea, care pe față nu cutăză a-lă recunoaște de conducătorul al lor (Vii aprobări și aplauze în stânga și stânga extremă) și care primesc ajutorul lui Kossuth, der numele lui Kossuth nu cutăză a-lă purta pe buze. Numele lui Kossuth este atât de sântă înaintea lor, încât numai la zile de sărbătoare îl rostesc, în decursul alegerilor, la corteșiri, când glasul lor nu se aude în Viena, adevă în raiul lor. El consideră acest liberalism, ca cea mai întunecată reacțiune politică, în care nu locuesce nici spiritul lui Deak, nici al lui Széchenyi, nici al lui Kossuth, ci totu spiritul lui Tisza Kálmán este în ea. Când marele Attila a mers în contra Romei, Leo X i-a știut: Eu sunt robul lui Dumnezeu, ér Attila i-a răspuns: eu sunt sbicuil lui Dumnezeu, și ambii și-au dat mâna, și barbarii n'au dărmătat Roma. Acestă cetate își are misiunea sa, pe care au recunoscut-o toate națiunile culte ale lumii. Decă însă astăzi se provocă cineva la Roma, numai decă se aruncă cu furie asupra lui acei neofiti, care puțin tradițiile istorice maghiare n'ar trebui să le uite atât de mult. Sutele de mii de merite pentru reforme, mai bine ar fi decă s'ar da învățătorilor, ca aceștia să introducă ținerea generației în cunoșcerea istoriei maghiare. — Nu primesc proiectul.

Neumann Armin: Conte Szapáry Gyula, vrându să arate, că proiectul nu-i mulțumescă nici pe catolic, nici pe greco-oriental, nici pe protestanți, n'a făcut nici o amintire de *confesiunea israelită*, de unde ar urma, că proiectul servește numai intereselor confesiunii israelite. Ca membru al acestei confesiunii, vorbitorul observă, că dacă privim numai la punctul de vedere curat confesional, religia israelită nu se găsește prin noul proiect într-o situațiune nici mai bună, nici mai rea, ca celelalte religii din patriă; ba privind acest proiect din îngustul punct de vedere al confesionalismului, rezultă neîndoișor, că nu se află în țără nici o religione, care să fiă atât de amenințată prin noul proiect, că religia israelită. Legea aceea fizică, după care corpul cel mai mare și mai puternic atrage pe cel mai mic și mai slab, se manifestă și în viața de stat, și decă este adevărat, că legea aceea este chemată a desvolta o mare putere contopitoare, atunci de sigur nu religia israelită va fi aceea, care va exercita putere atractivă asupra celorlalte confesiuni, ci dinpotrivă: religia israelită cu atât mai puțin putere de rezistență va pute să desvolte în viitor. Decă pe lângă toate acestea vedem, că marea mulțime și clasele inteligente ale acestei religii cu deplin devotament se înrolează sub stindardul, pe care l'a desfășurat guvernul în cesiunile politice bisericesci: acesta este o nouă dovadă, că *Jidovimea maghiară scie să subordoneze interesele confesionalismului, ori de câte ori e vorba de binele și de interesele comune ale patriei.* (Adevărat! Așa este! în dreapta.) Decă aceste proiecte n'ar fi dat până acum nici un alt rezultat, decă strălucita dovadă, că *poporul maghiar este în privința politică cel mai natural popor din lume*, ele și printr'asta au adus serviciul unui mare scop patriotic. — Primesc proiectul. (Vii aprobări în dreapta.)

Br. Andreánszky Gábor: Majoritatea de odinioră a căpătat mandat, pentru a introduce nu căsătoria civilă obligatorie, ci administrația de stat. Ar fi fost mult mai cu minte, că decă tocmai au voit să introducă această reformă, să o fi pregătit mai întâi prin regularea administrației. Necal-

culabilele spese împreunate cu această reformă, mai curându se mai târziu vor săli pe guvern să pună dări și asupra căsătoritorilor și a nascerilor. — Nu primesc proiectul.

Ședința se închide.

Repriviri polițienesci asupra anului 1893.

Dintr'un raport asupra activității poliției noastre din Brașov în anul trecut, eștragem următoarele date:

Anul trecut a avut pentru orașul Brașov, în ce privește poliția, un *curș normală*. Ca evenimente eștra-ordinare se pot aminti numai: *construcțiunea apeductului*, și aparițiunea *colerei* în timpul tómei. Întemplări senzaționale n'au fost. În timpul cât a durat colera, poliția și-a dat tótă silința de-a contribui la suprimarea ei, ceea ce n'a fost lucru ușor, pentru că teritoriul orașului este foarte estins și cu tóte că astăzi are încă semnele, ce caracterisază pe orașele mici, totuși începe a se desvolta în direcția orașelor mari, și publicul pretinde dela poliția serviciu polițienesc analoș cu ale orașelor mari. Paza asupra circulațiunei străimilor, între care se află și multe fără elemente de subsistență, absorbă o mare parte a activității poliției și este încă bine, că caracterul pacinic al populațiunei din localitate nu dă prilegiu la îngrijiri.

S'a amintit și în raporturile polițienesci în anii trecuți, că numărul actual al polițiștilor nu e de ajuns pentru Brașov. Numai 49 de inși fac tóte serviciile polițienesci, pe când suburbiile orașului s'au mărit foarte mult, s'au înmulțit stabilimentele, locurile de petreceri de veră, și aceste tóte au lipsă de pază polițiană. În pețiția înaintată la locurile competente și a cărei rezolvare se așteaptă cu nerăbdare este în de ajuns indicată absoluta necesitate de a se înmulți numărul polițiștilor și de a se crea și un despărțământ de *polițiști călări*. Până acum s'a înlocuit lipsa numerică prin stăruința de-a produce rezultate mai bune în privința calitativă prin instrucțiunea polițiștilor în cunoșcerea legilor țării, a ordinațiunilor, a regulamentelor de serviciu, a statutorilor și prin instruirea din partea medicilor orașului în a da ajutor în cazuri de nenorocire.

În ce privește siguranța publică: furturi, ce e drept s'au întâmplat mai multe, decă în anul trecut, din cauza mai marelui mișcării a populațiunei cu ocaziunea clădirei redutei și a apeductelor; omoruri însă afară de unul asupra unui soldat nu s'au săvărșit, asemenea nici alte tálhării jafuri etc., ér crime în contra moralității s'au ivit numai în singuratic cazuri. Înmulțirea continuă însă a populațiunei nu va rămâne fără a influința asupra siguranței publice, de aceea e de lipsă clădirea unei *case de muncă*, în care să fiă adunați proletarii din loc, cari se tem de muncă și sunt vagabunși.

Căpitanatul orașului a regulat și afacerile, ce se țin de *frecuența otelelor*; s'a îngrijit de tarife pentru odăi, precum și de curățenia și desinfectare.

O cesiune însemnată este *ordinea la stingerea focului*, care de un an este în vigoare și va și avé ca consecință, că numărul focurilor și a pagubelor cauzate prin foc, se va micșora. Considerând însă modul de clădire deosebit al caselor din Scheiu, apoi clădirile îndesute ale orașului intern; der cu deosebire considerând stabilimentele mari industriale: fabricile de zăhar, de petrol, de stofe, morile etc., este evident, că institutul de pompieri, ai cărui membri voluntari de altmintreala desvoltă o activitate demnă de laudă, totuși nu este la înălțimea timpului. E neapărat de lipsă de a crea o institutiune de pompieri obligatorie, cu principiul fundamental, ca să-i aparțină tóți bărbații sănătoși între 25—30 ani și aceia, cari au defecte corporale, séu cari voesc a fi eliberați de obligămintul acesta, să plătescă o taxă corăspundătoare de liberare.

Afară de acesta ar trebui să fiă permanent în serviciu 10—15 bărbați deplin disciplinați și plătiți c'o lăfă amăsurată, a căror datorință să fiă și instruirea celorlalți pompieri, conducerea la stingeri etc. Din sumele votate de reprezentanța comunală pentru corpul de pompieri, apoi din contribuiriile membrilor ajutători, a celor eliberați și din alte sume, s'ar pute da lefurii pompierilor permanenti, s'ar pute procura, repara și întreține recuizitele de stingere etc.

Un mare progres se pôte costata în ce privește *ordinea și liniștea publică*. Până când în anul 1892 numărul arătătorilor făcute pentru călcări de lege, au fost 1749 contra la 2144 indiviși, în

anul 1893 au fost numai 1520 contra la 1803 indiviși.

În timpul izbucnirii *colerei* s'a îngrijit poliția mult de raporturile salubrității publice, de curățirea stradelor, parcurilor, canalelor etc. Totuși este încă mult de făcut pe terenu acesta, mai ales prin suburbii. O înaintare însemnată s'a dobândit prin *casarea șetrelor* de postovari și de măcelării, care a fost întărită și de vicespanatul comitatens; clădirea unui abatoriu însă încă nu s'a făcut nici până azi.

Pe terenu *moralității publice* se ivesc aparițiuni îmbucurătoare. Cafenele de nopte, unde se făcea prostituțiunea în ascuns, au dispărut. Statutul de prostituțiune, care regulăză cesiunea acesta pentru Brașov, este în vigoare și a avut influință bună asupra moralității publice. Femeile și fetele de prin oteuri sunt supuse controlului sanitar polițienesc; totu așa s'a îngrijit și pentru îmbunătățirea în ce privește purtarea morală a servitórelor. La acesta ar trebui însă să contribuie mai mult și stăpânii lor, și le va fi mai ușor, deorece purtarea nemorală și scandalosă, la care dădeau ocaziune fântânile publice, unde se adunau servitórele, i-s'a pus capétu acuma prin introducerea apeductelor.

Numărul *actelor administrative*, ce le-a rezolvat căpitanatul orașenesc în anul trecut, este de 10,000, și este de dorit ca în viitor să fiă scutiți măcar de o parte din aceste agende.

În anul 1893 s'au ținut 137 concerte, 64 baluri și 80 de producțiuni teatrale.

Cu privire la *circulațiunea străimilor* pot da deslușiri cifrele următoare: În 1893 au circulat prin Brașov 10,691 de indiviși străini, dintre cari 5070 séu $47\frac{11}{100}\%$ au fost neguțători, fabricanți și agenți comerciali, 811 séu $7\frac{58}{100}\%$ întreprindători, 1551 séu $14\frac{50}{100}\%$ posesori de pământ și privați, 627 séu $5\frac{85}{100}\%$ advocați, doctori, farmaciști și ingineri, 1104 séu $10\frac{32}{100}\%$ funcționari publici și privați, 390 séu $3\frac{84}{100}\%$ preoți și învățători, 425 séu 4% calfe, servitóre, lucrători, 425 séu 4% militari, 139 séu $1\frac{30}{100}\%$ teatraliști, cântăreți, artiști, în fine 149 séu $1\frac{40}{100}\%$ elevi și eleve.

Frecuența a fost mare în lunile Maiu-August și cea mai mare cifră a fost într'o zi de 241 de străini, mai puțină frecuență în lunile Martie și Decemvre cu cifra cea mai mare de 51 străini pe zi.

Poliția apellă în fine la factorii competenți ca în interesul progresului și a bunăstării generale a orașului, să nu pregete a da și institutul polițienesc sprijinul îndreptățit și neapărat.

Literatură.

În tip. „Aurora“ A. Totoran din Gherla a apărut broșura anonimă: „*Diletantismul și patima în politică*.” Icoane din viața publică a Românilor ardeleni, prezentate de *Tenax*. Form. 8° de 46 pag. Prețul 20 cr. De vândare la Redacțiunea „Unirei“ în Blașiu și la Tipografia „Aurora“ în Gherla.

Ajutor pentru școlile din Blașiu.

7) Din Roșia mont. pe lista Nr. 710 dela: Ioan Maior, paroch 10 fl., G. Giurgiu 2 fl., S. Morari 1 fl., I. Almășan 4 fl., I. Soabo 2 fl., Al. Almășan 2 fl., G. Cosma 5 fl., Sim. Henzel 10 fl. Total 36 fl. — 8) Din Săhodol pe lista Nr. 717 dela: Radu Iantea, preot 1 fl. Alții cu cr. Total 2 fl. 60 cr. — 9) Din Zlatna pe lista Nr. 720 dela: Iuliu M. Montani 10 fl., Iuliu V. Albini 5 fl., Mich. Moldovan 3 fl., Nic. Șerban 5 fl., I. Dănilă 1 fl., G. Marcu 2 fl., Ebergényi I., I. I. Radu, Ioana Radu, St. Dănilă, Scrobote G., G. Damian, St. Păculeț câte 1 fl. Petru Paul 2 fl., Olariu Nic. 1 fl., Rusan Corpade 50 cr., Căndea P. 1 fl., Lucreția Montani 1 fl. Total 38 fl. 50 cr.

O. Tileaingin. în Sibiu 50 fl., Dr. Greg. Siliș, prof. de univ. pens. în Cluș 10 fl., T. Ivaskó, par. Rosavia 1 fl.

Iosif Pop, jude la Curia din B.-Pesta, a colectat pe lista Nr. 17a dela Andrei Francu jude la curia regescă. 50 fl., Iosif Pop jude la curia reg. 50 fl., N. B. Cantacuzino 15 fl., Ion Poruț 10 fl., Valeriu Poruț of. sup. de post 10 fl., Nic. Oltean of. sup. de post 10 fl., I. Cuib 2 fl., Al. Decsei 2 fl., Ax. Balian of. sup. de post 2 fl., Liuba G. 5 fl., Ráduly I. 2 fl., Ios. Rus 5 fl. H., C. V. Cosmă 10 fl., S. P. Popescu 2 fl., G. Țeran 5 fl., G. Bogoevič 2 fl., Mihai Albon 5 fl., Dr. Iuliu Purcziriu 10 fl. Total 197 fl.

Dr. Amos Francu adv. în Sibiu, a colectat pe lista Nr. 84 dela: Dr. A. Francu 5 fl.

Ben. Pop, v.-protopop în Mierei a colectat: 1) Din Sănmărtinul sărat pe l. Nr. 627 dela: Vinc. Nemeș 3 fl., Ilie Hirian 1 fl. 50 cr., Cismaș G. 1 fl. Ambr. Cismaș 1 fl. Alții în bucate și cu cr. Total 11 fl. 17 cr. — 2) Din Cisteiul maghiar pe l. Nr. 628: Dela credincioși 1 fl. 94 cr. — 3) Din Micoșlaca pe lista Nr. 629 dela: Teof. Rusu preot 1 fl., Școla conf. 1 fl. Alții cu cr. Total 4 fl. 25 cr. — 7) Din Oroiu sec. dela: F. Munteșcu preot 1 fl., I. Pop doc. 1 fl. 30 cr. Alții cu cr. 3 fl. 95 cr. — 8) Dela: Comuna Vaidacuta 2 fl. — 9) Din Andreșfaléu dela: Const. Cotorea 1 fl. Alții cu cr. 1 fl. 70 cr. — 10) Din Balintfaléu dela: Parochia Balintfaléu 1 fl., V. Șerban preot 1 fl., I. Simon doc. 50 cr. — 11) Din Band, dela: Filip Pop preot 5 fl., V. Chiraiu (Tușin), I. Farkas Costan, Turcu Vas., Molonfalean, I. Raț., Tomas D., Tomas St., Bis. gr. cat., Raț. Gligor, Bis. gr. cat. Ciptelnic câte 1 fl. Alții cu cr. și în bucate. Total 21 fl. 10 cr. — 12) Din Meneșul de Câmpii dela: Aug. Mera 1 fl., Bis. gr. cat. a Culpului 5 fl., Biserica gr. cat. a Meneșului 1 fl., I. Barna 1 fl. Alții cu cr. Total 9 fl. 5 cr.

(Va urma.)

DIVERSE.

Sórtea unui rege. După lupta dela Alcassar, întâmplată la a. 1578, între Șeicul din Marocco și între Portugesi, regele acestora, cu numele Sebastian, a dispărut cu desăvârșire. În Portugalia erau mulți de firma credință, că necădându el pe câmpul de luptă, chiar prizonier de ar fi, se va reîntorci și-și va elibera țera de sub jugul Spaniolilor, cari folosindu-se de nenorocirea acesta, luară țera Portugesilor în posesiunea lor.

În anul 1598, așa-déră 20 de ani după bătălia amintită, se și ivesc, ce e drept, în Veneția, un bărbat, pe care mai mulți Portugesi îl salutară, ca pe doritul lor rege Sebastian, și-l însoțiră până la Padua. Aici însă i-s'a înmănat ordinul senatului venețian, care îi demanda se părăsescă teritoriul Veneției în termen de 8 zile. Era bolnav, der abia însănoșat, se duse în Veneția spre a se legitima. Ambasadorul spaniol de aici, care bine scia, că regele séu n'ar da bucuros Portugalia odată ocupată, esoperă dela senat arestarea lui, în 30 Noemvre 1598. La interogator, el da răspunsuri bune și precise și-și susțin în totu timpul cu energiă afirmarea, că el este Sebastian cel dispărut, regele Portugaliei. Întrebat despre locuința-i de până acum răspunde: „De rușine, că am pierdut lupta în Marocco, m'am ascuns mai întâi între soldații căduți; după aceea am peregrinat prin Berberia mai multă vreme, éră până mai zilele trecute am trecut ca un pustnic în Sicilia.”

Venețianii, ca să nu se strice cu Portugesii și mai cu semă cu Spaniolii, au raportat despre lucrul acesta în Lisabona, cerându să li-se trimită omen, cari ar fi cunoscut pe rege personal. Nu trecu mult, și étă că sosesc în Veneția 6 Portugesi de frunte, cari constatară la dănsul, firesc îmbătrânit și slăbit, tóte semnele avute de Sebastian cel adevărat. Pentru propria-i siguranță, a fost transportat de aici la Padua și apoi la Florența. Aici însă Marele duce a dispus să-l prindă. Îndată după acesta Filip al II-lea, regele Spaniei, l'a rugat să-i estradeze lui pe „falsul Sebastian”, cum i plăcea a-lă numi. După ore-cari refuzări, se întâmplă și acesta; vice-regele din Neapole îl luă în primire și-l închise în castelul dell'Ovo. Aici petrecu el trei zile și fu din nou interogată, însă întru nimic nu s'a abătut dela afirmările sale. Însuși vice-regele, un conte de Levmos, i-a pus întrebările și a rămas uimit de omnilateralitatea profundelor sale cunoșcences asupra diverselor afaceri politice, — der cu tóte acestea îl trimise pe o corabiă în Spania, unde însă Sebastian nu ajunsese nici-odată, ci din ora aceea a dispărut.

O.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 8 Martie 1894.

Renta ung. de aur 4%	118.20
Renta de corone ung. 4%	95.40
Impr. oail. fer. ung. in aur 4 1/2%	126.—
" " " " argint 4 1/2%	102.20
Oblig. " " " de ost. I. emis.	123.—
Bonuri rurale ungare.	95.50
" " croate-slavone.	99.—
Imprum. ung. cu premii.	152.50
Losuri pentru reg. Tisei si Seghedin.	143.50
Renta de hartie austr.	98.35
" " argint " " " "	98.10
" " aur " " " "	119.95
Losuri din 1860.	146.50
Actii de-ale Banței austro-ungar.	1025.—
" " ung. de credit.	440.75
" " austr. de credit.	368.75

Napoleon-d'ori	9.90 1/2
Marc imp. germ.	60.97 1/2
London (lire sterlinge).	124.70
Rente de corone austr.	97.70

Cursul pieței Brașov.

Din 9 Martie 1894.

Banote rom. Cump.	9.80	Vend.	9.85
Argint rom.	9.75	"	9.80
Napoleon-d'ori	9.86	"	—
Galbeni	5.80	"	—
Ruble rusesol	133.50	"	—
Marc germane	60.75	"	—
Lire turcesol	11.15	"	—
Seris. fono. „Albina” 6%	—	"	—
" " " 5%	101.50	"	102.50

Cumpără la Schmied și nu la Schmiedel. (Este un proverb.)

Acest proverb se potrivește la stabilimentul meu cel mare, care cumpără cantități mari de marfură, având cheltuieli puține și vinde și estină. **Mostre atragătoare** pentru mușterii privați gratis și franco. Caete cu mostre, cum nu s'au mai vădute până acum, pentru **croitorii**, nefrancate.

Stofe pentru îmbrăcăminte.

Peruvian și Dosing pentru onoratul cleru stoffe prescrise, pentru uniforme funcționarilor c. r., asemenea pentru veterani, pompieri, gimnastici, livree-uri, postavuri pentru billarde și mese de joc, loden obișnuit și impermeabil pentru rocuri de vânătoare, stoffe de spălat, pleduri de voiaj dela fl. 4-14 etc.

Cine voiesce a cumpăra **postavuri eftine, solide, trainice, din lână curată**, ăr nu sdrențe eftine cari nu prețuesc nici cătu cusutul croitorului, să se adreseze la

Joh. Stikarofsky în Brünn. (Manchester, Austriei.)

Depozit permanent de postavuri peste 1/2 milioane florini.

Trimiterea numai cu Ramburse.

Correspondenta în limba germană, boemă, maghiară, polonă, italiană, franceză și engleză. 355,7-24.

Grand Magasin „Au Prix Fixe”,

BRÜDER HIRSCH & COMP.,

Viena, Graben Nr. 15.

Pentru **SESONUL de PRIMĂVARA și VARA** avem un **asortiment** de totu exquisită și forte apreciată de Nouveaux de **stoffe de lână negre** și în colorii, **Măfășării, veritabilu Pondis indianu, Crepone englesci și franțuzesci**.

Battiste, a-jour-Mousseline engl., stoffe de inu pentru haine de copii, **colore naturală și colorate: Atlas, Satin, Levatins** etc. etc. Din menționatele articule notăm prețurile la:

Foulé Indienne	90 cmt. latu per mtr.	fl. —.78
Serge-Kammgarn	100 " " "	1.25, 1.50
Kammgarn franțuzesc	120 " " "	1.85
Changeant- și stoffe moderne-Noppe	85 cmt. latu, cu 88 cr., 42 cr., cu mătase 50 cr.	
Rayé à sole	lână curată 90 cmt. latu, per mtr. fl.	—.75
Beige mellé	90 " " "	—.35
Crepons	lână curată 90/100 cmt. latu, per mtr.	85 cr., fl. 1, fl. 1.20, 1.35, 1.50
Sevilla și Broché changeant	lână curată, 90 cmt. latu per mtr.	fl. 1.10
Constanța	120 " " "	1.50
Honspun englesu	130 " " "	1.80
Cheviot	120 " " "	1.35
Fanchonette à sole (jumetate mătase)	100 " " "	1.50, 1.75
Arabella-Diagonale	120 " " "	fl. 1.10

Dagmer (forte cu efect)	lână curată 120 cmt. latu per mtr.	fl. 2.—
Norfolk (forte cu efect)	95 " " "	1.50
Vogaigne englesu (fără concurență)	120 " " "	—.85
Stoffe moderne negre	97/120 ctm. latu, per mtr. dela 75 cr. până la	3.75

Stoffe de spălatu (cu garanță ca veritabile de spălat)

Levantine desenuri din cele mai moderne	76/80 ctm. latu per metr.	28, 35, 40 și 48 cr.
Battiste franțuzesci cu de enuri, forte moderne	78 ctm. latu, per mtr.	42 cr.
Crepone engl. și franțuzesci	70/75 " " "	85 și 45 cr.
A-jour-Mousselin engl. verit. albu și creme	70 ctm. latu, pr mtr.	38, 45, 50, 55, 60, 65, 75
Mousselin-broché (agangiatu de firma noastră)	80 cmt. latu, per mtr.	95 cr. și fl. 1.20
Pongis și Faulards de mătase verit. indianu	56/58 " " "	fl. 1.50, și 1.75

În saloanele a etagiului prim a doua case, grandiosu și magnificu arangiate cu totu confortulu, sunt espuse cele mai noue, și mai de gustu modele originale de **Toaletă, Bluse, Confețiuni** precun și **pălării de dame**, asupra cărora cu doosebire atragemu atenția on. Dómne.

În etagiulu alu doilea **ateliere proprii** unde sunt cele mai validate puteri angagate.

În localitățile suferane, unu asortimentu grandiosu de **Covore, perdele de paturi, perdele de dantele și stofă, Portiere diferite, Flapune de flanelu** cum și de vară, **Garniture de patu și masă** etc. etc.

Renumel vestit alu firmei noastre garanțeză pentru executarea reală a comandelor cu prețurile fixe și cele mai ieftine.

Grand Magasin „AU PRIX FIXE” este cel mai mare și mai bogat asortat în Monarchia Austro-Ungară, din care cauza una din raritățile Vienei.

Jurnale de moda compoșilustrate
colecție completă de mostre la cerere franco.

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Têrgulu Inului Nr. 30.

Acestu stabilimentu este provădutu cu cele mai bune mijloce tehnice și fiindu bine asortat cu totu felulu de caractere de litere din cele mai moderne este pusu în pozițiune de a puté esecuta **ori-ce comande** cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
ÎN AURU, ARGINTU ȘI COLORI.

CĂRȚI DE SCIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.
FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNTĂ
DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.

ANUNȚURI.

REGISTRE ȘI IMPRIMATE
pentru tote speciile de serviciuri
BILANȚURI.

Compturi, Adrese,
Circulare, Scrisori.
Couverle, in tola mărimca.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI
și RESTAURANTE.

PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE
BILETE DE INMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biuroulu tipografiei, Brașov Têrgulu Inului Nr. 30, etagiulu I, cătră stradă. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugămă a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.

ABONAMENTE

LA

„GAZETA TRANSILVANIEI”

Prețulu abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei luni.	3 fl. —
Pe șese luni.	6 fl. —
Pe unu anu.	12 fl. —

Pentru România și străinătate:

Pe trei luni.	10 fr.
Pe șese luni.	20 fr.
Pe unu anu.	40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe anu.	2 fl. —
Pe șese luni.	1 fl. —
Pe trei luni.	50 cr.

Pentru România și străinătate:

Pe anu.	8 franci.
Pe șese luni.	4 franci.
Pe trei luni.	2 franci.

Abonamentele se facu mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Domni, cari se voru abona din nou, să binevoiescă a scrie adresa lămurit și a arăta și poșta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.”

Numere singurate | a 5 cr. se potu cumpăra în din „Gazeta Transilvaniei” | librăria Nicolae Ciurcu.